

La clau

El vocable castellà *trágala* sintetitza com cap altre la genètica incompatibilitat de la política espanyola amb el concepte mateix de diàleg. De fet, té el seu origen en les punyents cançonetes que liberals i absolutistes es dedicaven al segle XIX: «*Trágala, trágala, tú, servilón, tú que no quieres Constitución*», cantaven els defensors de la Pepa. «*Trágala o muere, tú, liberal, tú que no quieres Corona real*», responien els partidaris del rei Ferran VII. I, just després del *trágala*, desenfundaven les navalles.

Aquesta setmana, el desembarcament de Soraya Sáenz de Santamaría a Barcelona s'ha presentat com l'avançada de l'Operació Diàleg ordida pel Govern per desbarborar el procés sobiranista. Una operació que,

El meu diàleg, el teu 'trágala'

ENRIC
Hernández
DIRECTOR

més que complaure l'independentisme, pretén debilitar-lo combatent el seu victimisme i teixir complicitats amb la Catalunya al·lèrgica a ruptures i unilateralitats.

És per tant assenyat l'escepticisme de la Generalitat, que recela d'uns cants de sirena en les estrofes dels quals no apareix cap referèndum pactat, encara menys la independència negociada. Això no és diàleg sinó un *trágala*, rondinen els que, de la mateixa manera, jutgen innegociables les seves demandes.

És cert: des de la Diada independentista del 2012, la Generalitat i el Govern no han fet res més que camuflar les seves preteses imposicions sota cosmètiques ofertes de diàleg. Artur Mas li va dir a Mariano Rajoy: o pacte fiscal o dono via lliure a l'independentisme. I aquest li va replicar: parlem de tot, excepte del pacte fiscal. Mas es va regirar: o em dones el referèndum o me l'agafó. Rajoy es va enrocar: dialoguem,

però la sobirania no es toca. Això meu és diàleg; això teu, un *trágala*. I tot així.

En benefici de tots

Carles Puigdemont i Oriol Junqueras no poden esperar que un partit espanyol reconegui per les bones el dret d'autodeterminació dels catalans. Ni Rajoy hauria de somiar que l'independentisme desisteixi de la seva intenció. El repte, el deure de tots, és entendre les raons de l'altre i trobar enteses que beneficiïn tots els catalans, pensin com pensin. Sense renúncies ni humiliacions. Amb diàleg i sense *trágalas*. ≡

@Enric_Hernandez

De filles a mares

Massa feminista

Em vaig fer feminista veient patir les dones que m'estimava. Hi havia normes específiques per a elles que les condemnaven a ser menys que els homes. Feien feines més pesades, treballaven més i no tenien ingressos propis. Es casaven amb desconeguts i tenien un fill darrere l'altre. A vegades patien violència i no només simbòlica.

En aquest context neix el feminisme, un feminisme que no sap que l'és perquè és instintiu, un pur i primitiu sentit de justícia que encara no ha agafat el cos d'ideologia. És un sentiment que sol tenir poc recorregut en aquells llocs on la cultura i l'educació s'encarreguen de sufocar-lo ben aviat. Però perdura, com una veu soterrada.

MÉS TARD, per a les filles d'aquelles dones, el feminisme va ser una eina de pura supervivència. Se'ns volia privar d'educació, de treball, d'emancipació. Ens volien enclaustrades com les nostres mares i vam haver de defensar amb dents i ungles les nostres aspiracions vitals. Algunes encara no ho saben, que allò que feien era feminisme perquè era un procés individual. Però vam estudiar, vam treballar per tenir els nostres propis diners, vam decidir on viure i amb qui i de quina manera. Vam patir les conseqüències de ser pioneres, agosarades, subversives que desafiaven l'ordre establert. Ens van dir de tot, en molts casos ens van forçar a l'exili familiar, però tot va valer la pena perquè la vida de les nostres filles no tindrà res a veure amb la de les nostres mares.

ARA, quan parlem de feminisme, un bon dia, després de tants anys de lluita, algú que no ha viscut res de tot això ens diu: «Ara no et passis, tu». No et passis, com si en la defensa dels propis drets hi hagués graus. No et passis per la teva cultura d'origen, per respecte, fins i tot per por, a la teva religió. Ja se sap que totes dues coses són inamovibles i que per conservar la nostra exòtica diferència hem de justificar el masclisme que hem patit en pròpia pell. No et passis, em diuen, i jo ric per no plorar. ≡

Sismes a les urnes

Londres, Washington, Roma

La democràcia ha donat als perdedors de la crisi un instrument molt potent per fer-se sentir: el seu vot

¿Tenen res en comú el *brexít* britànic, el triomf de Trump als Estats Units i el *no* del referèndum italià? ¿És possible extreure alguna lliçó d'aquests tres casos?

D'entrada, són situacions diferents. El que estava en joc era diferent. En el *brexít* era el malestar contra la política d'immigració i la sortida de la Unió Europea. Als Estats Units era el debat sobre la globalització, el nacionalisme econòmic i el rebuig als tractats de comerç. A Itàlia, la reforma de la Constitució per canviar alguns elements del sistema polític.

Però més enllà d'aquestes diferències, penso que en els tres casos hi ha dos elements comuns. Un és el perfil dels votants que han determinat el resultat. Un altre són les motivacions que els han portat a votar d'aquesta manera.

PEL QUE FA al perfil dels votants, es tracta, en termes generals, de persones grans, nacionals blancs, que viuen en ciutats o zones que han patit un fort deteriorament en les seves condicions de vida i en les seves expectatives de futur al llarg de les últimes dècades prèvies a la crisi financera i econòmica del 2008. Aquest perfil del votant es dona en el cas del *brexít*, en el triomf de Trump i en el referèndum italià. En canvi,

MÀRIA TITOS

les ciutats i zones més dinàmiques d'aquests tres països van votar *sí*. Al Regne Unit, Londres i la seva zona metropolitana van votar majoritàriament a favor de la permanència a la UE. Als Estats Units, les ciutats de la costa est i la costa oest ho van fer a favor de Hillary Clinton. I en el referèndum italià les ciutats més riques, com Milà, van votar a favor del *sí*.

PEL QUE FA a la motivació, ha predominat el sentiment d'abandonament d'aquests votants per part dels seus governs davant els efectes de la globalització sobre l'activitat econòmica, l'ocupació i els ingressos. Durant aquestes dues dècades els governs van fer molt poc per repartir de forma equitativa els beneficis de la globalització, que n'hi va haver. Es van conformar de creure de forma dogmàtica en la teoria del vesí, la idea que tard o d'hora el mercat s'encarregaria de fer arribar aquests beneficis a tots, sense que els governs haguessin de fer res

per si mateixos.

En qualsevol cas, la lliçó a extreure sembla clara. Encara que els símptomes del malestar s'hagin expressat de forma diferent en els tres casos, les causes són comunes: és el mal funcionament de l'economia. Parodiant el lema de James Carville a la campanya de Bill Clinton, iés l'economia, estúpids!

Necessitem urgentment una forta dosi d'equitat, construir un nou contracte social

Però, abans de seguir, deixem plantejar una qüestió per a mi intrigant. Si aquest malestar hi era des dels anys 90, ¿per què no es va manifestar en les eleccions celebrades al llarg dels últims anys? Una explicació pot ser que en la mesura que els referèndums, o eleccions binàries com les presidencials nord-americanes,

plantegen una decisió entre dues úniques opcions, permeten concentrar tot el malestar en una d'elles. Al contrari que en les eleccions multipartidistes ordinàries, com les espanyoles, que distribueixen el malestar entre diferents opcions polítiques.

¿Què s'ha de fer? Les nostres societats necessiten una forta i urgent dosi d'equitat. Contra la desigualtat de riquesa, renda i oportunitats s'ha de lluitar per terra, mar i aire. En quatre fronts. Primer, en el si de les empreses, amb una millor distribució de la renda entre salaris i beneficis. Segon, amb una millor redistribució de la renda a través dels impostos i les despeses socials. Tercer, amb una lluita oberta contra els monopolis i càrtels que eleven artificialment els preus i redueixen la renda disponible de les llars. I, quart, amb millors polítiques monetàries i fiscals que impulsin el creixement i l'ocupació.

DIT D'UNA altra manera, necessitem construir un nou contracte social. Els perdedors de la globalització i del canvi tècnic necessiten sentir que l'Estat els protegeix. Els governs de Londres, Washington, Roma i altres països van creure que els perdedors es resignarien a la seva sort. Però la democràcia els ha donat un instrument polític molt potent per fer sentir la seva veu: el seu vot. I estan disposats a seguir fent-ho. Per tant, no hauríem de sorprendre'ns si veiem arribar altres *brexíts*. ≡

Catedràtic de Política Econòmica (UB).